

El temps de descompte del cacic

Alfonso Rus Terol (Xàtiva, 1950), president provincial del PP i de la Diputació, assenyalat pel *cas Imelsa*, no va nàixer per passar desapercebut. Fill de botiguers, rabassut, bocamoll i extravertit, el prototípic valencià fatxenda que paga la ronda més etflica, decidí aviat que les esquifides aspiracions de la petita burgesia local –treballar a colp d’horari, ni molt ni poc, i fer diners suficients per aparentar i tenir un segon cau per a la sacrosanta paella dominical– li venien molt curtes.

Rus deixà els estudis a 13 anys, un buit curricular del qual ha fet sempre ostentació. I adquirí els rudiments comercials al negoci patern de productes de la llar, Casa Rus. El pollet desplega ràpid les ales i aconseguí fer diners amb Rus-2, “la empresa ágil del electrodoméstico”, segons deia un insistent lema comercial que es gravà a foc en la memòria col·lectiva de la ciutat.

Després vindrien els sanitaris i els mobles. I molt més tard, la marca tèxtil definitòria del tarannà del personatge, Stefano Russini. Durant la dècada dels 80 i principis dels 90, Rus esdevé un personatge preponderant a Xàtiva: president del CD Olímpic i dels botiguers locals, provà sort en la política amb AP i CDS, primer, i després amb l’Agrupación Independiente de Xàtiva (AIX). Aquella heterogènia plataforma liderada per Rus no li serví per guanyar les eleccions. Calia fer un salt. El PP, presidit aleshores per Pedro Agramunt, l’acollí amb els braços oberts de bat a bat. Vicente Sanz, un sinistre personatge encusat per assetjament sexual, i José Luis Olivas, president efímer de la Generalitat i un dels imputats pel *cas Bankia*, foren els padrins. Era l’any 1993. I un tal Mariano Rajoy, vice-secretari estatal del PP, rubricà el desembarcament.

XAVIER
ALIAGA
@xavialiaga

Fet anecdòtic, de burocràcia partidària, que li ha servit a Rus per engalanar l’avinentesa. L’empresari pintoresc que es passeja per la ciutat en un luxós Ferrari de color roig i dissimula les mancances genètiques amb unes alces a les sabates, comença a ser conegut al si del seu nou partit. En una roda de premsa de pre-campanya, Federico Trillo mira entre hipnotitzat i divertit com un Rolex d’or mal ajustat dansa ostentosament pel canell de Rus, al ritme dels seus escarafalls. No es pot dir que els populars no saberen el que havien comprat. Aquell polític pobletà i carismàtic, de rostre peculiar, mirada incisiva i gestualitat epilèptica, un clon dels mafiosos de les pel·lícules de Martin Scorsese –el Joe Pesci de la Costera–, no havia fixat pel PP per ser un més. Ni de bon tros.

L’any 1995 és el del salt al poder. Rus s’havia pujat a l’onada de canvi que representava Eduardo Zaplana. A la festa de final de campanya a Xàtiva, en una discoteca molt coneguda, es respira la victòria. L’electorat xativí li regala la primera de les seues quatre majories absolutes consecutives. I el nou alcalde acaba de modelar un personatge amb perfils populistes, barroers, autoritaris i antiintel·lectuals, amb el futbol com a cirereta del pastís, que semblen una projecció a escala d’un individu que dominarà l’escena política italiana.

“Berl-Rus-coni”, com el definiria amb enginy el periodista Paco Cerdà.

Tot just arribar a l’alcaldia, Rus hi deixa la seua empremta amenaçant de capgirar el quadre de Felip V si els seus descendents borbònics demanaven disculpes per la crema de la ciutat, pretensió que, sortosament, no va prosperar. I recupera la figura franquista de la Reina de la Fira d’Agost. L’oposició? “Rodilla en tierra y a callar”, etzibà als regidors rivals en un dels primers plenaris com a batlle. En castellà, per cert, una llengua en la qual mai no s’ha sentit còmode. “La democràcia és que jo en tinc dotze i tu en tens un”, respondria anys després a la regidora de Compromís Cristina Sunyer. “Que parlen de mi és bo per a la ciutat”, repetia. I aquella convenció la convertí en una norma perversa.

Certament, mai no s’ha deixat de parlar de Rus a causa de la seua verboràgia, dels seus exabruptes, de la seua manca de consideració pels rivals polítics, pels docents, que titllà de “gilipolles” per dir *aleshores* i *gairebé*, les bandes de música (“els músics són uns fills de puta més rojos que un titot”), els intel·lectuals (“a eixos anem a rematarlos”) o els companys de partit, rebatejats de manera grollera. En una d’aquelles, la dels docents, acabà davant la jutgessa. Fou absolt. I al partit, aquell recol·lector de majories absolutes ja li anava bé. Les bases del PP, fet i fet, es delien perquè en els mítings arribara el torn de Rus, el seu *showtime*. El PP el fa president de la Diputació, el 2007.

Des d’aquella institució posà en marxa en els seus nous dominis la política clientelar i de grans obres i petits fastos que l’havia fet triomfar a Xàtiva. Una mena de cacic sense el pedigrí de Carlos Fabra. I també demostrà, de la mà de l’inefable Rafael Blasco, condemnat per corrupció i el seu assessor en la zona d’ombra, una habilitat extraordinària per

MAI NO S'HA DEIXAT DE PARLAR DE RUS, A CAUSA DE LA SEUA VERBORRÀGIA, DELS SEUS EXABRUPTES, DE LA MANCA DE CONSIDERACIÓ PELS RIVALS POLÍTICS

"EL CEMENTERI ESTÀ PLE D'IMPRESINDIBLES", SOLIA DIR RUS. PERÒ S'AFERRA ALS CÀRRECS, ALS FIDELS I A LA LLOTJA DE L'OLÍMPIC, EL SEU REFUGI NUCLEAR

ubicar-se en el cantó correcte de la fotografia. Quan esclatà el conflicte entre Zaplana i Francisco Camps, aquest periodista preguntà a Rus a qui s'estimava més, si a papà o a mamà. "De Zaplana no puc parlar malament, però el president és Paco Camps". Premi. Amb el nou president Rus viu una era daurada que coincideix amb la bombolla urbanística. A Xàtiva posa en marxa grans projectes com la Ciutat de l'Esport o la discutida coberta de la Plaça de Bous. I una expansió urbanística de la mà de l'empresa Llanera, símbol del *boom* i l'estrepitosa fallida del totxo.

Amb la caiguda de Camps i l'arribada d'Alberto Fabra a la presidència del

partit i de la Generalitat, la truita es regira i recrema. I amb la crisi econòmica i la insuportable emergència de la corrupció, Rus esdevé un cudol en la sabata del PP. Potser de manera preventiva, el president provincial qüestiona les línies roges de Fabra. L'únic roig que aprecia és el del Ferrari que guarda al garatge. Rus, juntament amb Rita Barberà, són l'oposició interna. El seu futur en el PP està compromès. I tracta de relançar, sense èxit, el vell somni de presidir el València CF. Almenys ha tingut el consol que l'Olímpic, que torna a presidir, ha rebut el Reial Madrid, el seu equip de tota la vida, en la Copa del Rei.

Un minut de glòria. Oxigen en vena. Però a Xàtiva es comenta amb estranyesa per què "no li troben res" a Rus. Fins que un dia, les infectes gravacions d'un antic delfí ocupen les portades. A poques setmanes de les eleccions, el PP el suspèn de militància. És una guerra que Rus no pot guanyar, però s'aferra als càrrecs, als fidels i a la llotja de l'Olímpic, el seu refugi nuclear. "El cementeri està ple d'imprescindibles", solia dir. Però no sembla disposat a aplicar l'aforisme en carn pròpia. El temps de descompte ha començat. La sentència política, però, potser ja estava signada.

Xavier Aliaga és escriptor i periodista d'EL TEMPS